

Conjunctuur Enquête Nederland (COEN) 2010-Q4

Economische prestaties Achterhoek, Stadsregio Arnhem Nijmegen
en Vallei

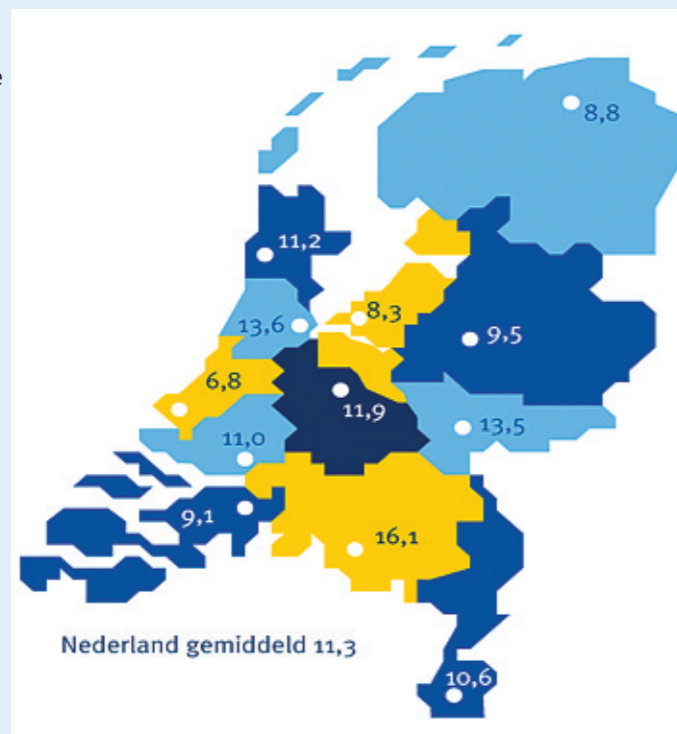

Ontwikkelingen per sector

Uitkomsten coen per Kamer van
Koophandel gebied
Ondernemersvertrouwen 2010_IV
(niet seizoengecorrigeerd)

Saldo van optimisten en pessimisten in
procentpunt

Verskil t.o.v. Nederlands gemiddelde

NB: het Ondernemersvertrouwen is hier berekend m.b.v. niet-herschaalde en niet-seizoengecorrigeerde cijfers

De sectoren in Centraal Gelderland laten een wisselend beeld zien. De industrie presteert naar behoren. Deze sector profiteert van de groei van de wereldhandel hierdoor is de export fors gestegen. Ook de groothandel, detailhandel en de dienstverlenende sectoren doen het redelijk tot goed. Zorgkindje is nog altijd de bouwsector. In deze sector is de recessie nog niet voorbij. Het bedrijfsleven verwacht voor 2011 een verder herstel van de economie. Het ondernemersvertrouwen is voor alle sectoren – met uitzondering van de bouwnijverheid – groot.

Landbouw

De landbouw en visserij heeft de omzet in het vierde kwartaal van 2010 zien afnemen. Het “seizoenseffect” is hierop van invloed. Het derde kwartaal is voor deze sector traditioneel een goede periode. Het vierde kwartaal is daarentegen een wat mindere periode. Per saldo slaat de omzetindicator negatief uit met een saldo van -2,8% (landelijk -9,3%). Ook de afzet van landbouwproducten en vis in het buitenland loopt terug. De daling van omzet en export resulteert in een dalende werkgelegenheid en een winstgevendheid die onder druk staat. De bereidheid om te investeren is laag. Voor komend jaar verwacht deze sector dat de omzet en export zullen stijgen en dat het economisch klimaat zal verbeteren. Dit zal naar verwachting resulteren in een toename van de werkgelegenheid.

Bouwnijverheid

De bouwsector heeft het nog altijd erg moeilijk. De prestaties in de bouw blijven duidelijk achter bij de andere sectoren. De utiliteitsbouw blijft krimpen omdat er op dit moment een overcapaciteit is, in met name de kantorenmarkt. Ook op de woningbouwmarkt is nog geen sprake van herstel. Ruim een derde (37,3% van de bouwbedrijven in Centraal Gelderland heeft de omzet in het vierde kwartaal zien dalen. Circa één op de vijf (18,8%) bouwondernemers meldt een omzetsijging. Het saldo komt hiermee uit op -18,5%. De bouwbedrijven zijn van mening dat het economisch klimaat in het afgelopen kwartaal is verslechterd. Als gevolg van dalende omzetten staat de winstgevendheid onder druk. De investeringsbereidheid is een graadmeter voor het vertrouwen dat de bedrijven hebben in de

toekomst. In de bouwsector is de investeringsbereidheid op dit moment erg laag. Als gevolg van de tegenvallende resultaten in de bouwsector stellen bedrijven investeringen uit. Dit wordt nog eens versterkt doordat bedrijven moeite hebben met het verwerven van krediet. Opvallend lichtpunt is de toename van de werkgelegenheid in de bouwsector. 17,9% van de bouwbedrijven heeft het personeelsbestand zien groeien, 11,2% meldt een personeelskrimp. Voor 2011 is de bouwnijverheid somber gestemd. Naar verwachting zullen omzet en investeringen verder dalen. Dit zal resulteren in een dalende werkgelegenheid. Vooral de infrasector zal volgend jaar last krijgen van dalende overheidsuitgaven vanwege bezuinigingen.

Industrie

Onder impulsen van een toenemende vraag uit het buitenland en hernieuwde voorraadvorming groeit de industriële activiteit. De industriële sector in Centraal Gelderland heeft dan ook een goed vierde kwartaal achter de rug. De industrie is een sector die veel exporteert naar het buitenland. Het industriële bedrijfsleven heeft goed weten te profiteren van de groei van de wereldhandel. Ruim een derde (35%) van de bedrijven heeft de buitenlandse omzet zien toenemen. Slecht 12,4% geeft aan dat de export is gedaald. Bij de helft van de exporteurs is het exportresultaat gelijk gebleven. Voor 2011 verwacht het industriële bedrijfsleven dat de export verder zal aantrekken. De goede exportresultaten hebben ook een positieve invloed op de omzetonwikkeling. Bij 35,5% van de ondernemingen is de omzet gestegen in het afgelopen kwartaal. De stijgende export en omzet zorgt voor

een verbetering van de winstgevendheid. Opvallend is dat dit alles niet leidt tot een stijging van de werkgelegenheid. Er zijn meer bedrijven met een personeelskrimp dan die met een uitbreiding van het personeelsbestand. Hier wijkt de industrie in Centraal Gelderland af van het landelijke beeld. Nationaal neemt de werkgelegenheid namelijk weer toe. In de enquête is gevraagd hoe ondernemers aankijken tegen de huidige stand van de economie. Tweederde (65,5%) van de bedrijven is van mening dat het economisch klimaat niet is veranderd. 17,8% vindt dat het economisch klimaat is verbeterd, 16,7% is van oordeel dat de economie is verslechterd. Kijkend naar 2011 dan is het industriële bedrijfsleven gematigd optimistisch. Verwacht wordt dat zowel omzet als export zullen toenemen maar dat de werkgelegenheid en investeringen nog achter zullen blijven. Dit laatste is opvallende omdat het CPB er vanuit gaat dat de bedrijfsinvesteringen volgend jaar weer zullen toenemen. Dit als gevolg van een stijging van de winstgevendheid, een toenemend producenten-vertrouwen en een aantrekkelijke conjunctuur.

Groothandel

De groothandel laat een wisselend beeld zien. De prestaties ten aanzien van export, werkgelegenheid en investeringen zijn goed. Als het gaat om omzetontwikkelingen en winstgevendheid dan zijn de resultaten minder goed. De groei van de wereldeconomie helpt ook de exporterende groothandel. Van de exporterende groothandelaren meldt 28,8% een stijging van de buitenlandse afzet. Daarentegen geeft 26,6% aan dat de export is gedaald. Dit resulteert in een positief

saldo van 2,2%. Voor komend jaar wordt verwacht dat de export fors zal toenemen. Ruim een kwart (27,7%) van de bedrijven denkt in 2011 meer te gaan exporteren. Slechts 4,5% houdt rekening met een daling. Qua omzet zijn de resultaten nog mager. Circa een derde (31,2%) van de groothandel in Centraal Gelderland meldt een omzetzdaling, ruim een kwart (27,3%) een stijging. De helft van de bedrijven gaat er vanuit in 2011 meer om te zetten dan in 2010. Maar 5,5% is pessimistisch en verwacht een omzetzdaling. Positief is dat de werkgelegenheid zich zowel in Centraal Gelderland als Nederland positief heeft ontwikkeld. De winstgevendheid staat nog altijd onder druk. Dit heeft te maken met de omzetresultaten alsmede met de toegenomen concurrentie waardoor de marges onder druk staan. Het ondernemersvertrouwen voor 2011 is groot. De investeringen zullen toenemen, de werkgelegenheid stijgt en de omzet en export zullen verder toenemen. Kortom optimisme is troef.

Detailhandel

Voor de detailhandel is het laatste kwartaal van het jaar altijd een prima periode. Dit blijkt ook dit weer uit de cijfers over het vierde kwartaal van 2010. Van de detailisten in Centraal Gelderland meldt 31,7% een omzetzijging. 18,9% rapporteert een omzetzdaling. Dit resulteert in positief saldo van 12,8%. Dit is fors hoger dan het landelijke gemiddelde van 6,5%. De gunstige omzetresultaten hebben een positieve invloed op de werkgelegenheid. Net zoals in het derde kwartaal neemt de werkgele-

genheid in het vierde kwartaal toe. Ook de andere indicatoren slaan positief uit. Zo is de winstgevendheid sterk verbeterd en de investeringsbereidheid toegenomen. Aan de detaillisten is ook gevraagd hoe zij aankijken tegen de stand van de economie. Een kwart van ondernemers is van mening dat economisch de zon weer begint te schijnen. Eén op de tien heeft een tegenovergestelde mening. Zij zien nog steeds donkere wolken en vinden dat het economisch klimaat in het afgelopen kwartaal is verslechterd. De verwachtingen voor volgend jaar zijn hooggespannen. De ondernemers verwachten in 2011 een hogere omzet te behalen, meer investeringen te gaan doen en een toename van de werkgelegenheid. Bij dit optimisme kunnen enige vraagtekens worden gezet. Financiële onzekerheid bij de consument door de onduidelijkheid over de overheidsbezuinigingen, de pensioenontwikkelingen en zorgen over het economisch herstel zouden een negatieve invloed kunnen hebben op het consumentenvertrouwen. Met als gevolg dat de consument de hand op knip houdt.

Dienstensectoren

In deze paragraaf zal worden ingegaan op de resultaten van de dienstensector. Hierbij zal een uitsplitsing worden gemaakt naar een drietal sectoren:

- Horeca en overige diensten (o.a. make-laardij en reisbranche)
- Vervoer en communicatie
- Zakelijke dienstverlening

Horeca en overige diensten
In deze sector heeft de omzet zich positief ontwikkeld. Ruim een kwart (26,3%) van

de bedrijven meldt een omzetgroei. 19,1% heeft te maken met een dalende omzet. Bij ruim de helft (54,6%) van de ondernemingen is de omzet vrijwel gelijk gebleven. Bij de overige indicatoren zijn minder goede resultaten waarneembaar. De werkgelegenheid daalt, de investeringsbereidheid is laag en de winsten staan nog altijd onder druk. Slechts 8,2% van de bedrijven is van mening dat de economische situatie het afgelopen kwartaal is verbeterd, 19,3% vindt dat de economie is verslechterd. Het ondernemersvertrouwen voor komend jaar is hoog. Ondernemers houden rekening met een positieve omzetontwikkeling. Daarnaast zullen de investeringen weer toenemen en de werkgelegenheid stijgen.

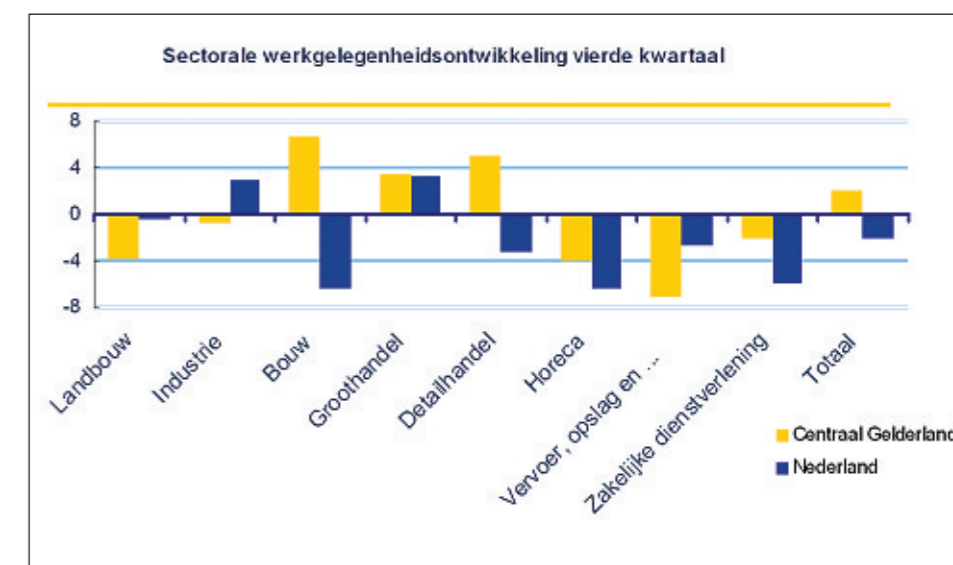
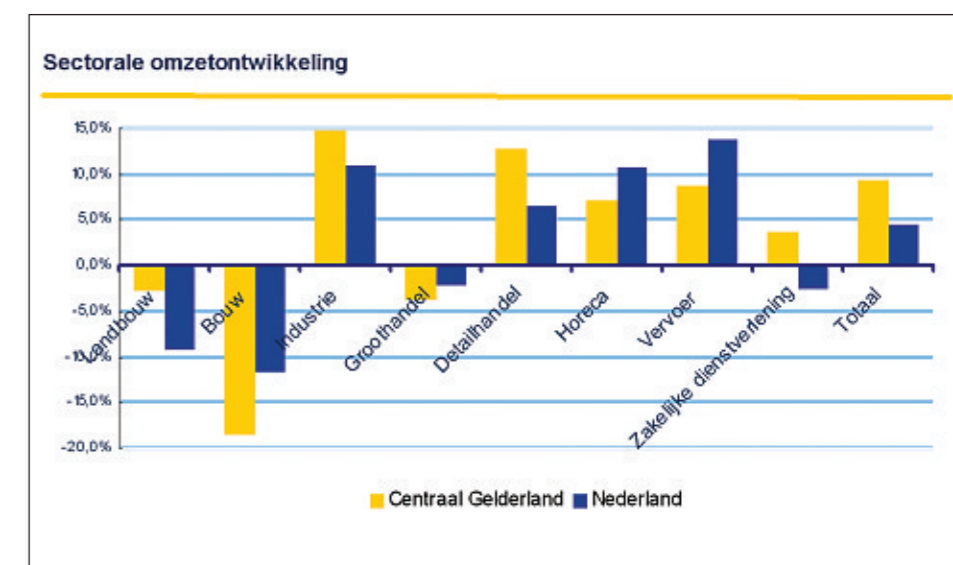
Vervoer en communicatie

De groeiende internationale handel zorgt voor stijgende vrachtvolumes. Dit komt tot uiting in de omzetresultaten. 29,1% van de bedrijven noteert een stijging van de omzet, 20,3% een daling (saldo + 8,8%). Opvallend is dat dit nog resulteert in een daling van de werkgelegenheid. Bijna een kwart (24,2%) van de ondernemers heeft het aantal personeelsleden zien krimpen. Daarentegen heeft 17,1% van de bedrijven juist meer werknemers in dienst genomen. De lage vrachttarieven in de transportsector zorgen ervoor dat de winstgevendheid onder druk staat. Dit zorgt ervoor dat investeringen worden uitgesteld ook al omdat banken hogere eisen stellen aan de kredietverlening. Het vertrouwen neemt toe in deze sector. De stemming voor volgend jaar lijkt flink te verbeteren. Vooral ten aanzien van de omzetontwikkeling zijn de bedrijven positief gestemd.

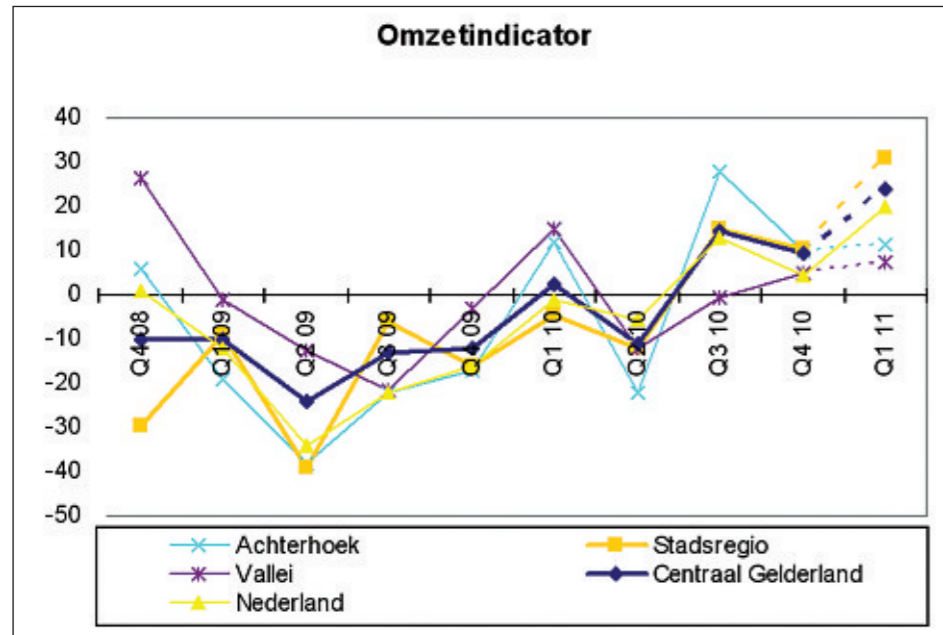
Zakelijke dienstverlening

De omzet in de zakelijke dienstverlening neemt toe. Althans in Centraal Gelderland is dit het geval, landelijk is per saldo sprake van een daling. Een klein deel van de omzet is afkomstig uit verleende diensten in het buitenland (export). Per saldo daalt de export met -0,5% (landelijk -5,0%). Bij 20,4% van de ondernemingen is de

werkgelegenheid toegenomen. 22,5% van de ondernemingen heeft juist minder werknemers op de loonlijst staan. De investeringen zijn vrijwel gelijk gebleven. Het ondernemersvertrouwen is groeiende. De verwachting is dat omzet verder zal stijgen en dat de werkgelegenheid weer zal toenemen. Als het gaat om investeringen zijn de ondernemers nog voorzichtig.

Achterhoek: voorzichtig economisch herstel

Als gevolg van het aantrekken van de wereldhandel klimt de Nederlandse economie voorzichtig uit het dal. Het Achterhoekse bedrijfsleven profiteert hiervan mee en ziet de resultaten verbeteren. Omzet en export nemen toe wat een positieve invloed heeft op de werkgelegenheid. De winstgevendheid is verbeterd. De investeringsbereidheid is nog altijd laag. De verwachting is dat de investeringen volgend jaar weer iets zullen aantrekken. Voor 2011 zijn de ondernemers in de Achterhoek positief gestemd. Vooral ten aanzien van omzet en export zijn de verwachtingen hooggespannen. Het bedrijfsleven gaat er vanuit dat de economie verder zal herstellen. Gelet op de cijfers van het CPB lijken deze verwachtingen realistisch.

Regio in beeld

De regio Achterhoek bestaat uit 8 gemeenten: Aalten, Berkelland, Bronckhorst, Doetinchem, Montferland, Oost Gelre, Oude IJsselstreek en Winterswijk.

De regio Achterhoek huisvest ruim 24.000 bedrijven (excl. zakelijk beheer). Vooral de sectoren landbouw en industrie zijn oververtegenwoordigd in de Achterhoek. De dienstverlening is duidelijk ondervertegenwoordigd.

Omzetgroei

Het in het derde kwartaal van 2010 ingezette omzetherstel zet in het vierde kwartaal door. In het afgelopen kwartaal heeft 27,4% van de Achterhoekse bedrijven de omzet zien toenemen. 17,2% van de ondernemers meldt een omzetzakelijkheid. Het saldo komt hiermee uit op +10,2%. Ter vergelijking in het tweede en derde kwartaal kwam dit saldo respectievelijk uit op -22% en +28%. Voor het komend jaar is het bedrijfsleven optimistisch gestemd. Ruim een derde (35,5%) verwacht volgend jaar een stijging van de omzet. Slechts 8,6% houdt rekening met een daling van de omzet.

Exportstijging

Het omzetherstel wordt voor een groot deel gedragen door de export. Als gevolg van de sterk verbeterde wereldhandel zijn de exportresultaten opnieuw verbeterd. Een derde van de exporterende Achterhoekse bedrijven heeft de buitenlandse afzet zien stijgen. Eén op de acht exporteurs meldt een exportdaling. Voor 2011 verwacht het CPB een afnemende groei van de wereldhandel. Verwacht wordt dat met name de opkomende economieën hiervan zullen profiteren en dat Europa wat achterop raakt.

Kijkend naar de Achterhoek dan zijn de exporteurs voor komend jaar positief gestemd. 44,4% van de exporterende bedrijven verwacht meer af te zetten in het buitenland, 5,8% houdt rekening met een daling.

Toename werkgelegenheid

De toegenomen omzet en export hebben een positieve invloed op de werkgelegenheid. Voor het eerst sinds lange tijd is de werkgelegenheid in de Achterhoek gestegen. 12,5% heeft van de bedrijven heeft het personeelsbestand zien toenemen. Bij het leeuwendeel van de bedrijven (76,6%) is het aantal werknemers gelijk gebleven. Bij 11% van het bedrijfsleven is sprake van personeelskrimp. De Achterhoek doet het hiermee beter dan landelijk. In Nederland daalt de werkgelegenheid per saldo met 2%. Voor 2011 zijn de ondernemers voorzichtig positief. Per saldo is het aandeel bedrijven dat de werkgelegenheid ziet toenemen groter dan het aandeel dat uitgaat van een daling.

Economisch klimaat en winstgevendheid

Van de Achterhoekse ondernemers is 15,3% van mening dat het economisch klimaat in het vierde kwartaal van 2010 is verbeterd. Een iets kleiner deel (14,6%) vindt dat de economie is verslechterd. Dit is in lijn met het landelijke beeld. Voor het komend jaar is het bedrijfsleven in de Achterhoek er nog niet van overtuigd dat de economie zal verbeteren. Het overgrote deel verwacht dat het economisch klimaat gelijk zal blijven. De winstgevendheid is verbeterd, maar houdt echter nog geen gelijke tred met de toename van de omzet en export. Dit duidt erop dat de marges onder druk staan.

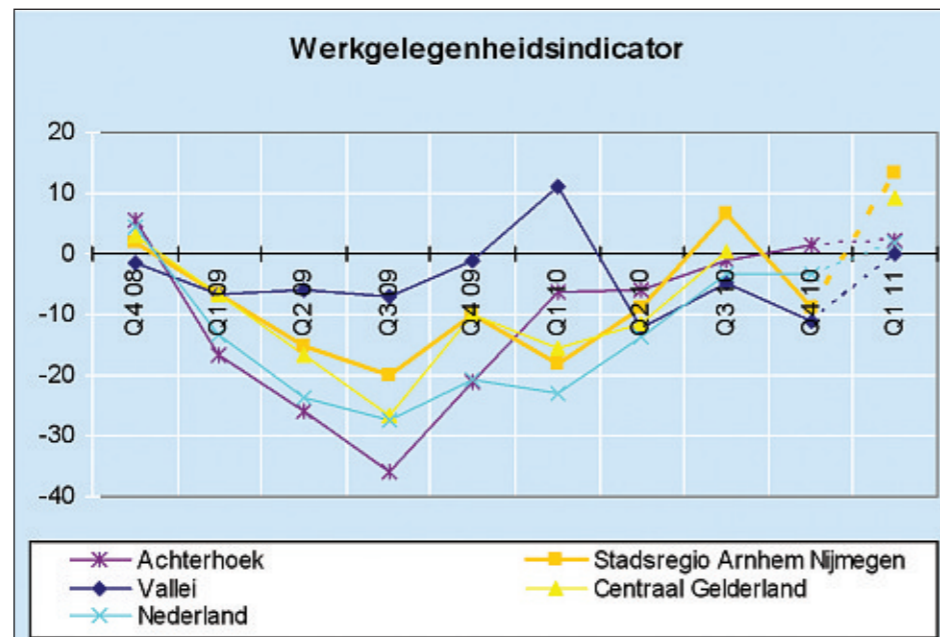
Economie Stadsregio Arnhem Nijmegen komt op stoom

Investerings

De investeringsbereidheid van bedrijven is nog laag. Als gevolg van de onzekere economische situatie stellen bedrijven investering uit. Dit wordt nog eens versterkt door het feit dat bedrijven moeite hebben met het verwerven van kredieten. In het licht van een toenemende winstgevendheid en het verder aantrekken van de economie is de verwachting voor 2011 dat de bedrijfsinvesteringen weer iets zullen toenemen.

Ondernemersvertrouwen stijgt

In de vorige meting was het ondernemersvertrouwen laag. Het Achterhoekse bedrijfsleven had geen hoge verwachtingen ten aanzien van het vierde kwartaal 2010. Uiteindelijk zijn de resultaten beter dan op voorhand was gedacht. Voor 2011 is het bedrijfsleven positief gestemd. Met name de verwachtingen aangaande omzet en export zijn hooggespannen. Als het gaat om werkgelegenheid en investeringsbereidheid is het bedrijfsleven wat voorzichtiger.

Stijgende investeringen en een groeiende omzet vormen de basis voor het doorzetten van het herstel van de economie in de stadsregio. Door de omzetstijging – die voor een gering deel wordt veroorzaakt door de export – wordt het geld sneller rondgepompt, waardoor en meer bedrijvigheid en hiermee ook werkgelegenheid wordt gecreëerd. Gevolg is dat per saldo het economisch klimaat beter wordt beoordeeld. Door de toename van de investeringen en de geringere marges door de teruggelopen vraag blijft de winst onder druk staan. De resultaten in de stadsregio zijn in het algemeen beter dan landelijk. Onderstaand wordt zowel op de resultaten voor de gehele Stadsregio ingegaan alsook op de te onderscheiden deelregio's: Arnhem e.o., Liemers, Nijmegen e.o. en de

Betuwe3. De regio Arnhem blijkt binnen de Stadsregio de aanjager van de economie te zijn.

Regio in beeld:

De Stadsregio Arnhem Nijmegen bestaat uit 20 gemeenten. In totaal zijn in deze regio zo'n 59.000 bedrijven (excl. zakelijk beheer) gevestigd. De dienstensector is duidelijk oververtegenwoordigd in de stadsregio. De industrie daarentegen is licht ondervertegenwoordigd.

Positieve omzetsaldi

De omzetontwikkeling in de Stadsregio Arnhem Nijmegen loopt de laatste jaren in de pas met die in Nederland. Van het totale bedrijfsleven in de Stadsregio heeft 35,4% de omzet in de afgelopen maanden zien stijgen, 25% meldt een omzetsdaling. In de afgelopen maanden is de omzetontwikkeling per saldo dan ook positief geweest met een saldo van 10,4% (landelijk 4,5%). Dit is verrassend omdat uit een vorig meetmoment bleek dat de ondernemers minder positief waren over de toekomst. Voor de komende maanden wordt een sterke toename verwacht van dit saldo; 31,2% in de regio en 20% landelijk.

Lichte exportstijging

De exportontwikkeling is in de afgelopen maanden – met een saldo van 4,1% – achtergebleven bij de landelijke ontwikkeling (9,1%). De oorzaak hiervan ligt mogelijk in de oververtegenwoordiging van de dienstensector; een sector waarin de exportontwikkeling stagneert. De stadsregio weet

blijkbaar onvoldoende van de aantrekkende wereldhandel te profiteren. Tweederde van het bedrijfsleven heeft desalniettemin de omzet uit de export zien stabiliseren. Voor het komend kwartaal (saldo 14,8%) en het komend jaar (saldo 21,6%) wordt een verbetering verwacht.

Toename werkgelegenheid

De toename van vooral de omzet en in mindere mate de export gaat samen met een positief uitslaande werkgelegenheidsindicator. 22,5% van de bedrijven in de Stadsregio heeft in de afgelopen maanden de werkgelegenheid toe zien nemen, waar 18,7% deze zag afnemen. Per saldo komt de toename uit op 3,9%, waar landelijk per saldo sprake is van een daling van 2%. Voor de komende periode wordt in de regio een verdere toename van de werkgelegenheid verwacht. Bijna een kwart van de bedrijven verwacht in het komende kwartaal de werkgelegenheid te zien toenemen.

Winst

Ondanks de toegenomen omzet en export, blijft de winstgevendheid onder druk staan. Deze druk is in de Stadsregio groter dan in geheel Nederland. Waar 63,7% de winst heeft zien stabiliseren, bemerkt 16,5% een toename en 19,8% een afname. Het bedrijfsleven moet dan ook genoeg nemen met lagere marges.

Investerings stijgen

De investeringsbereidheid van bedrijven is een graadmeter voor het vertrouwen in de toekomst. Waar landelijk per saldo bedrijven minder investeren (-1,5%), is deze negatieve tendens omgeslagen in de Stadsregio (9,4%).

Investerings en export geven economie Vallei in 2010 een impuls

Economisch klimaat eindelijk positief beoordeeld

Waar landelijk neutraal wordt geoordeeld over de ontwikkeling van het economisch klimaat in het afgelopen kwartaal (0,1%), oordeelt men in de Stadsregio positiever (8,3%). Voor het komend kwartaal wordt een verdere verbetering verwacht.

Ondernemersvertrouwen stijgt sterk

Het ondernemersvertrouwen is fors toegenomen. Voor alle indicatoren die het ondernemersvertrouwen vormen, zowel voor de omzet, de export, de werkgelegenheid en investeringen, wordt in 2011 een positieve impuls verwacht.

Arnhem e.o. (Arnhem en Renkum)

Regio Arnhem maakt de meest positieve ontwikkeling door van de deelregio's in de stadsregio. Deze deelregio heeft het meest positieve omzetsaldo (16,8%). Voor het komend kwartaal en jaar wordt hier met een saldo van respectievelijk 36,7% en 46,9% een verdere verbetering in verwacht. De export bleek de afgelopen periode in vergelijking met de andere deelregio's achter te lopen. Wel scoort de deelregio het best op de investerings- en werkgelegenheidsindicator en oordelen de ondernemers per saldo het best over het economisch klimaat. Net als in de andere deelregio's staan de winsten onder druk. Voor de toekomst wordt er op alle indicatoren een verdere verbetering verwacht. Het meest in het oogspringend is de werkgelegenheidsindicator. Waar deze in de afgelopen periode al positief uitsloeg met een waarde van 9,8%, is de verwachting dat deze in het komend kwartaal en jaar verder positief uitslaat (waarde 23,9% en 24,2%)

Liemers

De Liemers is binnen de stadsregio de enige regio met een dalend omzetsaldo (-7,1%). Het komend kwartaal en jaar wordt hierin verbetering verwacht (waarden van 18,4% en 35,7%). De verwachtingen zijn mede gebaseerd op een sterke ontwikkeling van de export. Waar dit saldo in de afgelopen periode al positief uitsloeg, is de verwachting dat deze het komend jaar een waarde van 44% bereikt. Waar veel waarden per saldo in het afgelopen kwartaal negatief uitvielen, zoals de werkgelegenheids- en investeringsindicator en het oordeel over het economisch klimaat, is de verwachting dat hier het komend jaar een kentering in komt.

Nijmegen e.o.

Regio Nijmegen kent in het afgelopen kwartaal een positief omzetsaldo 8,1%. Evenals in de andere regio's wordt een verdere verbetering verwacht (30,2% en 25,3%). Deze regio is de enige waarin de exportindicator licht negatief is uitgeslagen in het afgelopen kwartaal. Ondanks het verwachte herstel zal het herstel volgens de ondernemer minder sterk zijn als in de andere deelgebieden. De werkgelegenheidsindicator en het oordeel over het economisch klimaat zullen in de komende periode van een negatieve waarde waarschijnlijk uitslaan naar een positieve waarde.

Betuwe

Het gebied in de Stadsregio tussen de grote steden Arnhem en Nijmegen kenmerkt zich weliswaar door een omzetsaldo dat vrijwel identiek is aan de landelijke ontwikkeling (4,4%), maar blijft achter bij de ontwikkeling van de Stadsregio. De doorgemaakte ontwikkeling is vooral gerealiseerd door

een toename van de export met maar liefst een waarde van 32,4%. De investeringen zijn in het afgelopen kwartaal toegenomen en ook oordeelt de ondernemer per saldo positief over het economisch klimaat. De werkgelegenheidsindicator was het afgelopen kwartaal nog negatief. Naar verwachting zal de werkgelegenheid zich volgend jaar positief ontwikkelen.

³Arnhem e.o. omvat Arnhem en Renkum, Liemers omvat Duiven, Zevenaar, Westervoort, Montferland, Rijnwaarden, Doesburg, Rheden en Rozendaal, Nijmegen e.o. omvat Nijmegen, Millingen aan de Rijn Groesbeek, Heumen, Ubbergen, Wijchen, Mook en Middelaar, Beuningen en Betuwe omvat Overbetuwe en Lingewaard.

Investerings en export geven economie Vallei in 2010 een impuls
Het bedrijfsleven in de Valleiregio kan gematigd tevreden zijn over het jaar 2010. De ontwikkeling van de export en de toegenomen investeringen bleken in 2010 de motor achter de economie te zijn. Voor 2011 wordt weliswaar verbetering op veel indicatoren verwacht als bijvoorbeeld de werkgelegenheid en de omzet, maar de verwachtingen blijven enigszins achter bij de landelijke.

Regio in beeld

De Valleiregio beslaat een tiental gemeenten: Barneveld, Ede, Nijkerk, Renswoude, Rhenen, Scherpenzeel, Utrechtse Heuvelrug, Veenendaal, Wageningen en Woudenberg.

In de Vallei zijn 31.000 bedrijven (excl. zakelijk beheer) gevestigd. In vergelijking met Nederland zijn binnen het totaal aantal vestigingen de agrarische sector, industrie, bouw en onderwijs relatief sterk vertegenwoordigd.

Omzetontwikkeling volgt landelijke trend

De dip die de omzetindicator het vorige kwartaal gaf te zien, blijkt van tijdelijke aard te zijn. De omzetindicator slaat de afgelopen maanden weer positief uit met een waarde van 4,9%. Dit cijfer is iets beter dan het landelijke cijfer van 4,5%. Ondanks dat de verwachting is dat dit herstel zal versterken in het komend kwartaal en jaar, zal dit herstel volgens de ondernemers niet zo snel verlopen als landelijk.

Export motor achter de groei

Net als in de Achterhoek, blijkt dat ook in de Vallei de export de motor is achter het ingezette herstel. De exportindicator slaat positief uit met een waarde van 17,3%, waar deze waarde landelijk blijft steken op 9,1%. Deze waarde wordt verkregen doordat 33,1% van de ondernemers de export heeft zien toenemen, waar 15,7% een daling heeft bemerkt. In het komend jaar wordt verwacht dat de export verder zal aantrekken, waarbij betere cijfers dan landelijk worden verwacht.

Dalende werkgelegenheid conform landelijke beeld

De meeste ondernemers (86,2%) hebben de werkgelegenheid in het afgelopen kwartaal zien stabiliseren. Een beperkt deel heeft de werkgelegenheid zien stijgen (5,9%) dan wel afnemen (7,9%). Dit resulteert in een licht negatief saldo van 1,9%. Dit is conform het landelijke beeld. Het komend kwartaal wordt een stabilisatie verwacht in de Vallei en het komend jaar een licht herstel. Landelijk wordt een krachtiger herstel verwacht.

Winst sterk toegenomen

In tegenstelling tot andere regio's hebben veel bedrijven in de Vallei de winst in het afgelopen kwartaal zien toenemen. Waar landelijk 20% van de bedrijven de winst zag verbeteren, is dit in de Vallei 65%. Landelijk zag 21% de winst dalen, in de Vallei 8%.

Investerings fluctueren sterk, verbetering nationale concurrentiepositie

Door de toename van de winst bij veel bedrijven is er meer ruimte ontstaan om te investeren. Maar liefst 63% van de bedrijven heeft een toename van de investeringen gerealiseerd, tegenover een daling bij 10% (landelijk zijn deze percentages respectievelijk 21% en 22%). Waar volgend jaar de investeringen in de regio fors zullen afnemen ten opzichte van 2010, wordt landelijk een licht herstel verwacht. Het afgelopen jaar zijn er blijkbaar in de Vallei door veel bedrijven incidentele investeringen gedaan. In combinatie of wellicht wel door de investeringen die zijn gedaan in 2010 is 61% van mening dat de concurrentiepositie is verbeterd op de Nederlandse markt waar dit landelijk 'slechts' 16% is.

Centraal Gelderland in cijfers

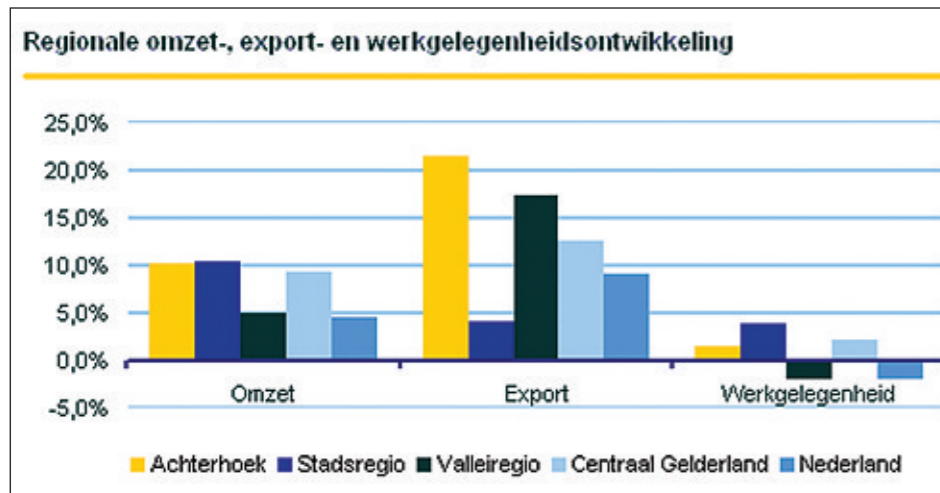
Economisch klimaat licht positief

Ondernemers in de Vallei waarderen het klimaat op het moment licht positief (saldo van 1,1%). Het komend kwartaal wordt hierin geen grote verandering verwacht. Maar liefst 87% van de ondernemers denkt dat dit klimaat de komende periode stabiel zal blijven.

Ondernemersvertrouwen

Het ondernemersvertrouwen voor het volgend jaar is opgebouwd uit de verwachting van de ondernemers ten aanzien van de

omzet, export, investeringen en werkgelegenheid. Het bedrijfsleven in de Valleiregio is minder positief gestemd voor 2011 dan de gemiddelde ondernemer in Nederland. Met name de ontwikkeling van de investeringen draagt negatief bij aan het vertrouwen. Daarnaast ontwikkelen omzet en werkgelegenheid zich weliswaar positief, maar niet zo positief als landelijk. De export levert daarentegen een zeer positieve bijdrage aan het vertrouwen. Op deze indicator zijn de verwachtingen veel positiever dan het landelijk gemiddelde.

Centraal Gelderland	Landbouw	Industrie	Bouw	Groothandel	Detailhandel	Horeca, makelaardij, reisbranche	Vervoer, opslag en communicatie	Zakelijke diensten	Totaal
Saldo4									
Omzet	-2,8	14,7	-18,5	-3,9	12,8	7,2	8,8	3,7	9,4
Export	-1,5	22,6	x	2,2	x	x	2,9	-0,5	12,6
Werkgelegenheid	-3,9	-0,7	6,6	3,4	5,1	-4,0	-7,1	-2,1	2,1
Investerings	-23,2	-1,8	-42,7	1,7	32,3	-5,8	-4,8	-5,3	13,9
Winst	-5,1	3,1	-26,2	-2,8	17,1	-11,2	-5,2	0,4	7,4
Economisch klimaat	0,6	1,1	-36,7	-3,5	14,4	-11,1	-0,7	0,5	5,6

Nederland

Saldo

Omzet	-9,3	11,0	-11,8	-2,1	6,5	10,8	13,7	-2,6	4,5
Export	-9,8	14,4	x	4,0	x	x	18,7	-5,0	9,1
Werkgelegenheid	-0,5	2,9	-6,4	3,2	-3,2	-6,3	-2,6	-5,9	-2,0
Investerings	-14,4	1,1	-42,2	-1,0	15,6	3,1	-2,5	-10,3	-1,5
Winst	-7,8	1,9	-25,1	-3,5	4,4	-2,9	6,8	-0,9	-0,6
Economisch klimaat	-8,0	1,9	-38,0	2,5	8,9	-4,9	2,1	0,9	0,1

Deelregio's Centraal Gelderland

Onderverdeling Stadsregio

Saldo	Achterhoek	Stadsregio	Vallei	Betuwe	Liemers	Regio Arnhem	Regio Nijmegen
Omzet	10,2	10,4	4,9	4,4	-7,1	16,8	8,1
Export	21,5	4,1	17,3	32,4	7,9	0,2	-0,2
Werkgelegenheid	1,5	3,9	-1,9	3,3	-0,4	9,8	-5,0
Investerings	-4,8	9,4	53,2	6,1	-8,2	16,9	2,8
Winst	1,7	-3,2	57,4	-0,6	-11,4	-2,2	-4,7
Economisch klimaat	0,7	8,3	1,1	5,2	-3,5	15,5	-1,6

Conjunctuurenquête

De Conjunctuurenquête Nederland (COEN) is het gezamenlijke conjunctuuronderzoek van VNO-NCW, MKB Nederland, het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS), de Kamer van Koophandel en het Economisch Instituut voor de Bouwnijverheid (EIB). Dit onderzoek brengt vier keer per jaar de belangrijkste ontwikkelingen en verwachtingen van het Nederlandse bedrijfsleven in kaart, uitgesplitst naar regio en bedrijfstak. Daarbij wordt in de analyse en de vraagstelling ingespeeld op actuele ontwikkelingen. Voor vragen en/of opmerkingen kunt u contact opnemen met Pascal Belo, beleidsadviseur bij de Kamer van Koophandel Centraal Gelderland (026-353 89 70, pascal.belo@kvk.nl)

Kom naar de Kamer van Koophandel als u vragen heeft over:

- Vergunningen, diploma's en registraties
- Markt
- Huisvesting
- Personeel
- Rechtsvormen
- Financiën
- Belastingen en administratie
- Rechtsvormen
- Financiën
- Belastingen en administratie
- Verzekeringen

Vraag ook naar onze andere producten

- Handelsregister op www.kvk.nl: snel meer weten over uw zakenrelaties
- Adressen ia internet: zelf up-to-date adressenbestanden selecteren
- Handelsnaamonderzoek: bestaat uw nieuwe bedrijfsnaam al?